

Atodiad III – Ymgynghori â rhanddeiliaid

Crynodeb

1. Mae'r adran hon yn nodi'r broses ymgynghori a gynhaliwyd fel rhan annatod o'r broses ailgynllunio. Mae hefyd yn darparu crynodeb byr o'r prif themâu a ddaeth i'r amlwg o'r sylwadau a dderbyniwyd a gyflwynwyd ger fy mron.
2. Yn dilyn cyhoeddiad yr Ysgrifennydd Gwladol y byddwn yn ailgynllunio'r drefn cynnal plant, cyfarfu'r tîm Ailgynllunio a minnau ag amrywiaeth o bobl. Rwyf yn ddiolchgar iawn i bawb a roddodd o'u hamser i gyfrannu eu sylwadau.
3. Roedd yn hanfodol y gallai cymaint o bobl â phosibl gyfrannu at y gwaith pwysig hwn. Cyhoeddwyd tudalennau ymgynghori ar-lein ar wefan yr Adran Gwaith a Phensiynau ac o ganlyniad, derbyniwyd nifer fawr o negeseuon e-bost. Derbyniwyd llythyrau a chyflwyniadau manylach gan y cyhoedd, grwpiau diddordeb allanol, ASau ac Arglwyddi.
4. Cysylltwyd ag amrywiaeth o grwpiau diddordeb allanol perthnasol a phob AS ac Arglwydd ar ddechrau'r cyfnod ymgynghori. Fe'u gwahoddwyd i gyflwyno eu barn a'u sylwadau am ddyfodol y drefn cynnal plant.
5. Hefyd, cynhaliodd y tîm Ailgynllunio ymweliadau defnyddiol iawn â swyddfeydd yr Asiantaeth Cynnal Plant a chawsant adborth gan staff yr Asiantaeth.

Grwpiau diddordeb allanol

6. Cyfarfûm â grwpiau diddordeb allanol allweddol, neu derbyniais gyfraniadau ysgrifenedig ganddynt, gan gynnwys:
  - Grŵp Gweithredu Tlodi Plant
  - Gwasanaethau Cynghori a Chynorthwyo Llys i Blant a Theuluoedd (CAFCASS)
  - Cyngor ar Bopeth
  - Families Need Fathers

- Cyngor Cyfiawnder i Deuluoedd
- Fathers Direct
- Moneywatchers
- Teuluoedd Un Rhiant
- Resolution
- Scoop Aid
- Cymdeithas y Cyfreithwyr
- Y Gymdeithas Genedlaethol er Gweithredu Cynnal Plant (NACSA)

Ymgynghoriad cyhoeddus

7. Sefydlwyd cyfeiriadau post ac e-bost uniongyrchol, ynghyd â thudalennau penodol ar wefan yr Adran Gwaith a Phensiynau, i sicrhau y gallai'r cyhoedd wneud cyfraniad. Roedd y wefan yn cynnwys cwestiynau a oedd yn gysylltiedig â'r cylch gorchwyl:
  - Pa gymorth a chyngor fyddai'n helpu rhieni y mae eu perthynas wedi chwalu i gytuno ar y ffordd orau a'r ffordd decaf o gynnal eu plant?
  - A allwn ddod o hyd i ffordd well o sicrhau bod plant yn cael taliadau cynhaliaeth?
  - Beth yw'r cydbwysedd cywir rhwng gorfodi cyfrifoldebau, cael mwy o arian i blant a gwerth i'r trethdalwr?
  - Pa amcanion eraill y dylid eu cyflawni drwy system cynnal plant a sut?
8. Derbyniais ymateb da i'r ymgynghoriad, gan gynnwys 110 o negeseuon e-bost i flwch negeseuon y broses ailgynllunio a 147 o lythyrau gan aelodau o'r cyhoedd. Hoffwn ddiolch i bawb a gyfrannodd eu barn.

Roedd yr ymatebion yn anochel yn amrywio, gyda'r sylwadau yn aml yn adlewyrchu amgylchiadau unigol. Fodd bynnag, daeth rhai themâu allweddol i'r amlwg ac fe'u rhestrir isod.

- Y farn fwyaf cyffredin oedd bod angen **gwasanaethau cyfryngu a chynghori teuluoedd** i roi gwybodaeth i rieni am yr opsiynau sydd ar gael iddynt. Awgrymwyd bod angen cyngor ffeithiol ar bob mater, gan gynnwys cynhaliaeth cynnal plant, trefniadau ariannol, tai a chyflogaeth.
- Roedd **diddymu gorfodaeth i wneud cais am fudd-daliadau** er mwyn galluogi rhieni i fynd ar drywydd cynhaliaeth yn annibynnol ar yr Asiantaeth Cynnal Plant yn farn gyffredin arall. Yn ogystal, roedd llawer yn awyddus i rieni â gofal gadw mwy o unrhyw gynhaliaeth, neu'r swm cynhaliaeth cyfan, yn ogystal â budd-daliadau.
- Roedd **galluogi rhieni i wneud cais am gynhaliaeth drwy'r llysoedd**, yn arbennig y rheini a oedd eisoes yn mynd i'r llys i drefnu materion ariannol eraill, yn farn boblogaidd. Roedd hyn er gwaethaf rhai pryderon y gall oedi godi wrth ymdrin â newidiadau mewn amgylchiadau a rhieni dibreswyl nad ydynt yn cydymffurfio.
- Roedd **talw cynhaliaeth ymlaen llaw** yn syniad poblogaidd. Awgrymwyd hefyd y gellid cyflwyno cyfradd sefydlog o gynhaliaeth, wedi'i chynllunio i adlewyrchu anghenion sylfaenol plentyn.
- Pryder cyffredin oedd **na fyddai'r gynhaliaeth a dalwyd i'r rhiant â gofal bob amser o fudd i'r plentyn**.
- Mynegodd sawl un bryder ynghylch **yr effaith a gaiff talw cynhaliaeth cynnal plant ar berthnasau newydd ac ail deuluoedd**, a'r **trefniadau gofal a rennir** sydd gan rieni. Roedd gwahaniaeth barn o ran yr annhegwch i ail deuluoedd, a allai fod yn dioddef oherwydd cynhaliaeth cynnal plant, a'r annhegwch i'r teulu cyntaf, a allai fod yn dioddef o ganlyniad i'r lwfans a roddir i'r ail deulu yn y cyfrifiad cynhaliaeth. Roedd rhai ymatebwyr hefyd o'r farn ei bod yn annheg bod rheolau gofal a rennir yn effeithio ar swm y gynhaliaeth sy'n daladwy. Fodd bynnag, cydnabuwyd gan lawer **nad oes ateb hawdd a fyddai'n addas i bob teulu**.
- Gwnaed cais cyffredinol i **achosion o'r hen gynllun gael eu trawsnewid i reolau'r cynllun newydd**. Nododd rhai ymatebwyr, fel isafswm, **y dylai rhieni â gofal ar yr hen gynllun gael budd o Bremiwm Cynhaliaeth Plant y cynllun newydd**.

- Cafwyd cytundeb cyffredinol bod angen **ymagwedd decach a chaletach tuag at orfodi**, gyda sawl un yn cydnabod bod gan yr Asiantaeth Cynnal Plant ddigon o bwerau gorfodi yn barod. Awgrymodd rhai y dylid **cymryd pasport y rhiant dibreswyl** neu **godi dirwy am fethu â thalu**. Yn ogystal, gofynnodd llawer i **Orchmynion Didyniadau o Enillion gael eu cyhoeddi cyn gynted â phosibl**.
- Roedd llawer yn cytuno bod angen i'r Asiantaeth Cynnal Plant sefydlu **gwell ffyrdd o rannu gwybodaeth gydag adrannau eraill o'r llywodraeth**, a nododd rhai y dylai'r swyddogaeth cynnal plant fod yn rhan o Gyllid a Thollau EM. Yn ogystal, roedd rhai o blaid defnyddio **Cyllid a Thollau EM i ddidynnu taliadau** drwy godau treth rhieni dibreswyl.